

שירה

חיוביות בלי מרכאות

הקוד מבעד לענף (שירים, מאת ש. זמיר, ספרית פועלים, 114 עמוד) יגרום, ללא ספק, לכל הירחמאלים הטוענים בזכות שירה חיובית, לצהול, אך יביא גם לאנשים המעריכים שירה לירית דקה וכנה להניד בראשיהם בסיפוק, ליהנות.

ש. זמיר, משורר צעיר בשנות העשרים של חייו, מיוצאי עולי עיראק, הצליח במקום בו נכשלו עשרות מלחכי-פינכה ומקלמסים-מטעם, העלה על הכתוב קובץ של שירים הומאניסטיים, פשוטי-הבעה, מבלי להסתבך במגמתיות מחד ובאמירות-מפוצצת מאידך. על אף ריתוקו מורמי-הפיטס המודרניים, המנעו מלבוא בשערי שירה אס-ציאטיבית אמיתית או שירה סמלית משולבת-רבדים, מצליח זמיר, שיצירתו מזכירה את פייטני המאה ה-19 האירופיים, לעורר הד אצל הקורא — ואף אצל הקורא האינטלקטואלי. הקובץ מחולק לארבעה חלקים, שהייריעה-החלק הראשון, המכונה ערב טוב, מכיל עיטוריים-מילים דקים, רובם על נושאים לא-באנאליים; דמותו במחזהו של פול רימון, שיר הפראים, שיר נכי המלחמה, ובצדם דברים שגורים יותר כגון: הפרוצה והור פעה באביב.

אומר זמיר בהפרוצה: "בלי טינה, בלי חיבה / בלי חדווה, בלי תונה / אזינכם, אחי, נתח נתח מגווי הערוט / בהקהלכם סביבי, מושכי בקווצתי / בדיכס פינכות קטנות, / מלקקים הכף ומקשקשים במזלג."

התלהבות וכנות. החלק השני, הישנה השתים עשרה, מכיל בעיקר שירי אהבה-ואהבים. כאן מגלה זמיר כישרון-יתר מאשר בנושאים הפאתטיים שלו, מזדהה עד כלות עם הסיטואציה, מגלה נסיון חיייתי אישי:

"קחני... קחני עירומה כפי שהנני / קחני בשמש, או בנוגה הברקים / קחני בסער או תחת העצים. / שיר עיניך רם משיר החליל. / למדני הכאב ולמדני הגיל / קחני / ואם לא תרצה בי, / אצא לנשק העצים / ואתן גווי לתניס."

עם זאת, ניכרת היעסקות-יתר בחייה הבלתי-אמצעית, האירוטית והרגשית. הסופר נמנע מלדרת מתחת לקרום השירי הרגיל, משתמש לכל היותר במיבנה שירי בלתי-רומאנטי או בלתי-מהוקצע — לעולם לא ב"חידושים פוטיים החורגים מן האפקט החיי-צוני.

עוד שני חלקים לספר: האגדה על רגלה השנייה של האנפה וטנגיות ורודות (למה דחקא?). הקובץ כולו נכתב בסימן הכמיהה לאור וליופי, נמנע מלשקף את הסכל הרוחני הניכר כל-כך ברוב יצירות בני דורו של זמיר.

בסיכום: ספר נאה ורגיש של משורר מת-חיל, מובן מאוד ואולי מובן מדי, ללא עור-מק רב אך בעל לב כן ומלא עד גודש.

תרגום

המלחמה המזוהמת

נתיבי התהילה (משפט צבאי בשדה-הקרב, מאת המפרי קוב, הוצאת דשא, 191 עמוד) הוא סיפור תעודתי-למחצה על משטט צבאי בצבא הצרפתי.

המפרי, הניגש ליצירה במגמה פאציפיסטית ברורה, אינו תוקף, בסופו של דבר, את המלחמה עצמה אלא את התנאים הספציפיים בצבא הצרפתי, בעת מלחמת העולם הראשונה, את אופיים המעוות של חלק מן המפקדים הקרביים באותו צבא.

מעשה במפקד השולח יחידה למשימה, אוי-תה אין בידי אנשיו למלא, כדי לזכות ב"העלאה בדרגה ובהכרת ממוניו. הפעולה ניכשלת, רוב אנשי-היחידה נכחדים — והי-נותרים בחיים מועמדים למשפט בעוון פחד-דנות.

הספר, שיכול היה ליהפך, תחת עטו-השנון של סופר גדול, ל"אני מאשים" אמיתי נגד חוסר-האנושיות שבהגיון הצבאי, הפך-כאן, לכל היותר, למיסמך תעודתי-למחצה. התרגום העברי לוקה עד מאוד, מוריד את רמתו של הרומאן עוד יותר, מונע מראש גישה דצינית ליצירה, אשר כדאי היה לכל-ישראלי צעיר, שנתנסה בהוי צבאי, לקרוא מתוך רצון להשוואת המשותף והמפריד בכל-צבאות העולם, ואצל כל מפקדי-צבא, באשר-הם שם.

הסרט האמריקאי שהופק על-פי הספר, נאסר להצגה בישראל מחשש פן יפגע ברגי-שות מדינה ידיוותית כצרפת, על אף העוב-דה שבצרפת עצמה הותר, בזמנו, להצגה.

ועתה גם ...

המיוחד למכונת הכביסה

קצף מועט

מוצרי קלין • דשנים וחומרים כימיים בע"מ